

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta filozofická
Katedra germanistiky a slavistiky

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil student: Jan Petr
Název práce: Analyse der Satzarten zu Zeiten der NS-Propaganda bei den Olympischen Sommerspielen 1936 in Berlin

---

Hodnotil: Dr. phil. Boris Blahak, M. A.

1. CÍL PRÁCE: Jako cíl předkládané práce uvádí autor „die Analyse der Satzarten zu Zeiten der NS-Propaganda bei den Olympischen Sommerspielen 1936 durchzuführen“ a „die Leser auch mit den typischen Merkmalen der Sprache der NS-Propaganda bekannt [zu] machen“ (s. 6). Tento cíl byl naplněn do té míry, že byla provedena analýza a představeny charakteristické rysy propagandy. Stěží lze ovšem vyzorovat bezprostřední souvislost mezi oběma aspekty. Spojitost mezi (1) druhy vět, (2) řečí propagandy a (3) články, které byly v práci posuzovány, lze sotva dovodit, neboť (2) se nezabývá druhy vět a v (3) nebyly zjišťovány aspekty náležící do (2).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ: Zatímco členění práce se na první pohled jeví jako logické, ukazují se postupně při čtení slabiny v obsahové a metodické koherenci. Náležitosti, které mají mít své pevné místo v úvodu vědecké práce, se objevují v textu příliš pozdě. Jedná se o popis analyzovaných primárních zdrojů a o aplikovanou metodu bádání (kap. 3). Autorova očekávání a domněnky nazvané na s. 36 „Erwartungen und Vermutungen“, tj. ověřovaná hypotéza, jsou zmíněny poprvé v kap. 3.2; výrazně opožděně se na tomto místě objevuje i zde deklarovaný záměr, že bude porovnáno mediální zpravodajství roku 1936 s dnešními médii.

Kap. 2.2.1 je sice nazvána *Einteilung und Merkmale der Sprache der Propaganda*, neobsahuje ale v konečném důsledku lingvistickou charakteristiku. Ta je uvedena místo toho v kap. 2.2.2 – zde je ovšem již zaměřena na propagandu nacistického státu. Sporně se rovněž jeví funkce následující kap. 2.3.2, jejímž záměrem je pojednat o vlivu nacistického režimu na průběh Letních olympijských her v roce 1936, ve skutečnosti ale poměrně nesouvisle uvádí některá specifika z průběhu her, některé zdroje, které mají být řešeny v kap. 3, a antisemitské slogany, které ale *nesouvisejí* s olympijskými hrami a jsou navíc ještě promíchány s komunistickými slogany.

Vyvstávají také otázky, jak byl sestaven korpus zkoumaných textů. Výběr analyzovaných deníků byl zřejmě podmíněn pouze tím, že na internetové adrese <<http://zefys.staatsbibliothek-berlin.de>> jiné zdroje nebyly k dispozici. Přitom se jedná o pět lokálních novin, které jsou ve srovnání s nadregionálními, např. berlínskými novinami, s ohledem na řeč nacistické propagandy nepochybně méně přínosné, a o málo reprezentativní noviny *Deutsch-chinesische Nachrichten*, které vycházely v zahraničí (Tientsin). Ve shrnutí na s. 43 sice autor dodává, že se snažil o rešerši pouze v důvěryhodných novinách a člancích („um die Recherche in nur vertrauenswürdigen Zeitungen und Artikeln bemüht“); jak tato důvěryhodnost byla následně zjištěna, zůstává ovšem nejasné, stejně jako je nejasné, jak by při těchto (kontraproduktivních) předpokladech měl být zjištěn vliv nacistické propagandy na zpravodajství. Také kritérium, podle kterého byly vybrány z korpusu dvě zprávy pro každý soutěžní den olympiády, není podrobně vysvětleno. O nic méně nekonzistentní je zařazení literárního textu (*Olympische Hymne*) do korpusu, který je jinak tvořen textovým útvarem sportovní reportáž, čímž korpus ztrácí svou homogenitu.

Další body kritiky se týkají vyhodnocení výsledků v příslušné části práce. Na s. 37 je zjištění, že korpus zkoumaných textů je tvořen z téměř 95 % oznamovacími větami, vysvětlováno tím, že články v novinách by měly působit neutrálněji („weil die Artikel in den Zeitungen neutraler wirken sollten“). Články údajně působí jen jako faktická sdělení bez komentářů redaktorů a podle názoru autora chybí v člancích vyjádření emocí nebo rozlišování důležitosti zprávy: „Die Artikel wirken nur als faktische Mitteilungen ohne Kommentare der Redakteure und des Autors Meinung nach fehlen in den Artikeln die Äußerung der Emotionen oder die Unterscheidung der Wichtigkeit der Nachricht“ (s. 39). Zde je alespoň naznačeno, že jazyk nacistické propagandy se ve zkoumaném olympijském zpravodajství rozhodujícím způsobem neodrážel. Takový závěr ovšem nemůže být vyvozen pouze na základě druhu vět, zvláště když již v kap. 2.2.2 byla představena lexikální rovina a hodnotící zabarvení nacistické propagandy, které zde ale nejsou diskutovány.

Ani závěrečné porovnání s jazykem médií současnosti nemá vypovídací hodnotu. Zde se na základě jediné příkladové věty a bez kvantitativního celkového vyhodnocení dochází k nepřipustnému závěru, že věty v novinách v době nacistické propagandy jsou delší než v dnešní době: „Die Sätze in den Zeitungen zu Zeiten der NS-Propaganda sind länger als in der heutigen Zeit“ (s. 37). Rozporuplnost tohoto závěru je ještě zvýrazněna zjištěním autora, že ke společným vlastnostem novin z roku 1936 a 2020 patří výskyt dlouhých souvětí v člancích: „Zu den gemeinsamen

Eigenschaften der Zeitungen aus dem Jahr 1936 und 2020 gehört [...] das Vorkommen der langen zusammengesetzten Sätze in den Artikeln“ (s. 40). I k tomuto je uvedena jen jediná příkladová věta z novin BILD, která postrádá jakoukoliv reprezentativnost. Lze si klást otázku, proč právě jediné vydání bulvárního listu bylo zvoleno jako srovnávací médium, když navíc nereferovalo o co do velikosti srovnatelné sportovní akci, jako jsou olympijské hry. Není rovněž patrný význam shrnujících formulací ohledně vnímání typu písma v době Letních olympijských her 1936 a v dnešní době: „Wahrnehmung der Schriftart in der Zeit der Olympischen Sommerspiele 1936 und in der heutigen Zeit“ (s. 39). Oponent se táže, co má společného layout a grafické ztvárnění, barevnost článků, kvalita fotografií a nejnovější tiskařské technologie („graphische Gestaltung“, „die Farbigkeit der Artikel, Qualität der Fotos und die neuesten Technologien der Presse“) (s. 40), popř. velikost nadpisu s předmětem analýzy, kterým mají být druhy vět.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA: Užitý jazyk je převážně přiměřený a odpovídá nárokům kladeným na vědeckou práci. Místy by však bylo vhodné zvýšit koherenci vět (užitím konektorů) a vyhnout se zbytečnému opakování (srov. např. výčet pěti druhů vět a jejich funkcí na konci kap. 2.1 a na začátku následující podkapitoly 2.1.1; totéž platí pro kap. 3, kap. 3.1 a kap. 3.1.1). Vyskytují se ojediněle prohřešky proti jazykové normě, které ovšem kvalitu jazykového projevu nesnižují:

- chyby v užití členů, např.: „in [den] Fächern“ (s. 6), „Diese Satzart wird der [Nullartikel] Aufforderungssatz (Imperativsatz) genannt“ (s. 9), „[die] damalige Sprache der Propaganda“ (s. 18), „und auch [die] ganze Welt“ (s. 26)
- gramatické chyby, např.: „die menschliche[n] Verständigung“ (s. 14), „Die Staatsgebilde[n]“ (s. 14), „hinter eine[r] falsche[n] Identität“ (s. 16), „trotz den [der] voreingenommenen Schiedsrichter[n]“ (s. 24)
- syntaktické chyby, např.: „Sie ist bekannt auch als die Propaganda der Agitation“ (s. 15), „zieht die meiste Aufmerksamkeit auf sich der Mehrheit“ (s. 15), „melden etwas der Gestapo“ (s. 19)
- chyby ve volbě výrazu, např.: „Gesetzlichkeiten“ (s. 14) statt *Gesetzmäßigkeiten*; „Standard“ (s. 15) statt *Status*; „Abschwächung“ (s. 16) statt *Schwächung*; „Neuigkeiten“ (s. 22) statt *Neuheiten*; „hat [...] geklungen“ (s. 25) statt *ist [...] erklungen*;

Formální a grafická úprava výzkumu, členění kapitol, kvalita tabulek, jakož i forma citovaných zdrojů nezavádají příčinu kritice. V tomto ohledu je autorova práce v pořádku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE: Ačkoliv se zdá, že autor si klade ambiciózní cíle, vykazuje jeho práce nedostatky především v oblasti koherence a logiky pracovního postupu – v oblasti výběru svého korpusu zkoumaných textů a srovnávacího korpusu, uplatněné metody a konsekventního sledování stanoveného záměru, jak jej na začátku formuloval. Vypovídací hodnota jeho výsledku práce je tím v konečném důsledku malá.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

(1) Jaké výsledky odlišné od Vašeho šetření by podle Vašeho názoru přinesla analýza explicitně propagandistických textových útvarů v oblasti filmové tvorby (např. zpravodajské týdeníky, tzv. Wochenschau, film *Olympia* režisérky Leni Riefenstahlové) ve vztahu k výskytu různých druhů vět?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: dobře (3)

Datum: 9. 6. 2020

Podpis:

